

NELJÄ NURKKA

Osallistava harjoite oppilaille sukupuolen moninaisuudesta

Teema: Sukupuolen pohtiminen, eri näkökulmien tuottaminen siihen, mitä sukupuoli on tai ei ole

Kesto: 20-30 minuuttia

Osallistujamäärä: 10-30

Tarvikkeet: Neljä aanelosta, joista yhdessä lukee ”biologinen fakta”, toisessa ”psykkinen kokemus”, kolmannessa ”sosiaalistamisen tulos” ja neljännessä ”muu”, sinitarraa

Tavoite: Herättää ajatuksia siitä, kuinka monella tapaa sukupuolen voi käsittää ja kuinka mikään niistä yksin ei riitä selittämään sukupuolta

Harjoituksen kulku: Kiinnitä sinitarralla laput tilan seinille, luokan neljään eri nurkkaan. Pyydä oppilaita menemään siihen nurkkaan, mikä vastaa heidän käsitystään siitä, mitä sukupuoli on. Kerro, että keskelle tilaa ei voi jäädä, vaan on valittava se, mikä eniten vastaa omaa käsitystä. Anna osallistujien jokaisesta nurkasta kertoa, miksi he tekivät juuri sen valinnan. Anna muiden ryhmien haastaa toistensa käsityksiä.

Jossain vaiheessa voit antaa oppilaille luvan vaihtaa nurkkaa, mikäli jokin argumentti on vakuuttanut heidät toisin.

Pohdittavia kysymyksiä:

Miten intersukupuolisuus haastaa käsitystä sukupuolesta biologisena faktana? (Intersukupuolisuus on fyysistä sukupuolen moninaisuutta. Intersukupuolisen ihmisen sukupuolta määrittävät tekijät eivät ole yksiselitteisesti miehen tai naisen. Intersukupuolisen vauvan sukupuolta ei pystytä määrittelemään sukuelinten perusteella.)

Mitä jos ihminen saisi ihan itse päättää sukupuolensa oman kokemuksensa perusteella? (Mistä tietää, mikä on oma sukupuoli? Voiko toisen sukupuolen päätellä ulkonäöstä?)

Miten sukupuolen mukaista käyttäytymistä opitaan ja opetetaan? (Miksi jo vauvat puetaan siniseen tai vaaleanpunaiseen? Miksi ajatellaan, että on eri sukupuolille sopivia harrastuksia ja töitä? Mitä jos poikkeaa normista?)

Eroavatko käsitykset sukupuolesta kulttuurisesti? (Monessa kulttuurissa on historian ajan ollut useampia sukupuolia. Esimerkiksi Pohjois-Amerikan alkuperäiskansan eri heimoissa on ollut 3- jopa 10 eri sukupuolta. Nykyään kuudessa maassa on mahdollista kuulua ns. kolmanteen sukupuoleen eli olla jotain muutakin kuin mies tai nainen.)

Mitä muita tapoja on nähdä sukupuoli? (Anatominen, juridinen, jne. Mitä kun sukupuolen eri ulottuvuuden ovat ristiriidassa?)

